

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИҚТИСОДИЙ ТАРАҚҚИЁТ
ВА КАМБАҒАЛЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИШ ВАЗИРЛИГИ

БТОМ-2022

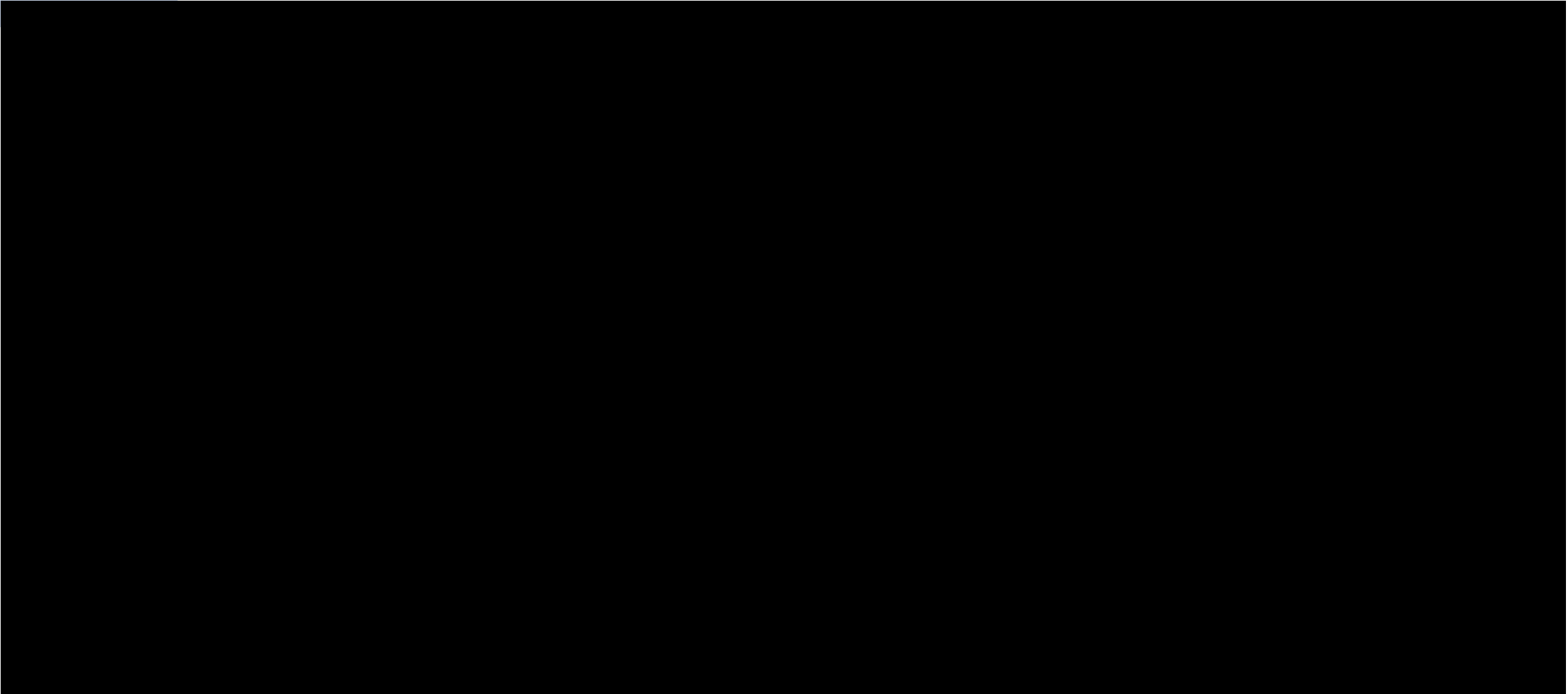

БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

**Маркетинг ва рақамли иқтисодиёт кафедраси мудир и.ф.д., профессор,
Халқаро Инженерлар Академияси мухбир аъзоси Кенжабаев Аман
Тургунович (atkenjabaev@mail.ru); (amankenja059@gmail.com);
Тел: +998977595931.**

Мавзу-12: “Онлайн маҳалла” ва халқаро рақамли интеграция

АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИНГ РОЛИ

**АХБОРОТ-КОММУНИКАЦИОН
ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИНГ ҚЎЛЛАНИШИ**

ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНШИ

ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИНИШИ

**ИШ ҰРИНЛАРИНИ
ҚЎПАЙИШИ**

**ИҚТИСОДИЙ ҰСИШНИ
БАРҚАРОРЛИГИ**

**АХОЛИ ЯШАШ
ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШ**

2020 йил 5 октябрь, ПФ-6079-сонли
“РАҚАМЛИ ЎЗБЕКИСТОН-2030”
СТРАТЕГИЯСИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

Давлат бошқарувида ахборот технологияларини тадбиқ этиш самарадорлиги.

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасининг Миллий ахборот-коммуникация тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида» 2013 йил 27 июндаги ПҚ-1989-сон қарорига мувофиқ 1 январ 2014 йилдан давлат ва хўжалик идоралари бошқарувида ҳамда ҳудудий ҳокимиятлар фаолиятига замонавий ахборот коммуникация технологияларини жорий этиш ва ривожлантириш самарадорлигини баҳолаш рейтинг тизими тасдиқланди ва жорий этилди.

Миллий ахборот тизимини шакиллантиришда ахборот тизимлари мажмуасини яратиш ва интеграциялаш усуллари.

- Миллий ахборот тизими (МАТ)- Давлат органлари ахборот тизимлари, ҳудудий ахборот тизимлари ҳамда юридик ва жисмоний шахслар ахборот тизимлари ўз ичига олган тизимдир (№ 560-ИИ 11 декабр 2003 йилдаги Ўзбекистон республикаси Қонунига таяниб)

Давлат идоралари тақдим этаётган ахборотга фуқароларни масофавий фойдаланишга имконият яратиш.

Идора ва маҳкамаларнинг интернет тармоғидаги сайтлари, тўлиқ ва ўз вақтида тегишли бўлган янгиликларни чоп этиш, фойдаланишда қулайлик, шу билан бирга уларнинг таркибидаги маълумотларга руҳсат

Давлат ҳокимияти органлари фаолияти ҳақидаги хабарларга жамоат ҳуқуқларини формаллашган инфраструктураси, Фуқаро ва ташкилотларга қаратилган давлат хизматлари

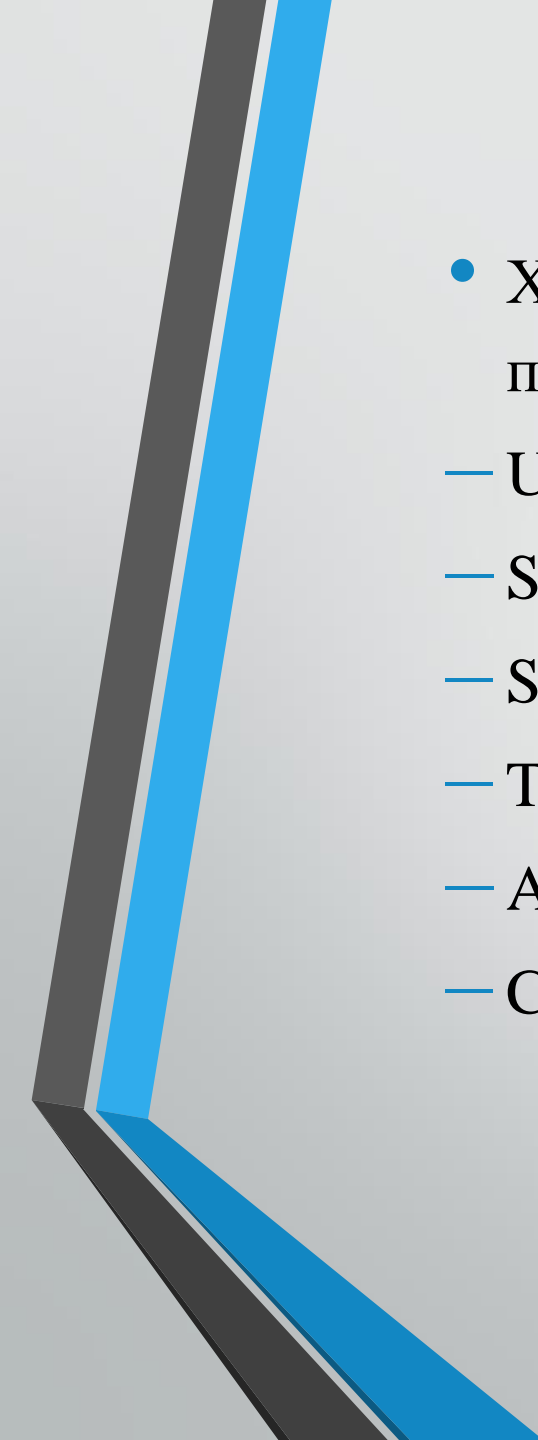
Марказий идораларга фуқаролар томонидан телефон орқали муурожаатларини амалда тадбиқ этиш

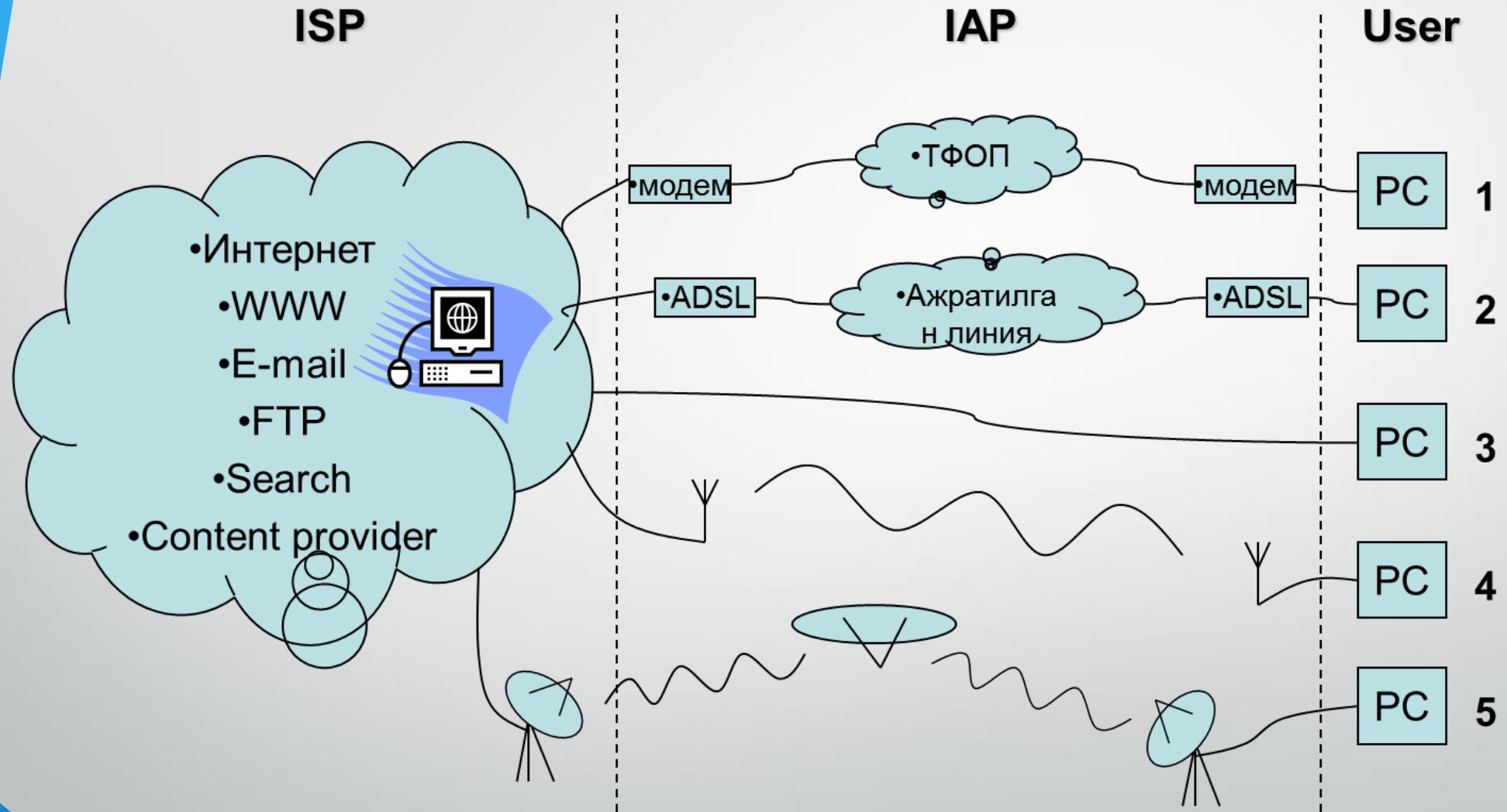
Фуқароларга ҳизмат кўрсатувчи давлат ташкилотлари ва фуқаролар билан биргаликда ишловчи давлат органлари учун фуқароларни қўллаб қувватловчи ягона ёрдамчи-маълумот тизимни яратиш

Ўзбекистон Республикаси давлат ҳукумати органларининг веб сайтлари учун интернет тармоғида сервер технология ҳудудларини яратиш

-
- Ҳозирги кунда Ўзбекистон Республикасида бир қанча Интернет провайдерлари хизмат кўрсатмоқда, булар:
    - UzNet,
    - Sarkor Telecom,
    - Sharq Telecom,
    - TPS,
    - ARS Inform,
    - Cron Telecom ва бошқалар.

Интернет провайдерлари

Норматив сўров ахборотларни юритишни таъминлаб берувчи ахборот тизимлари.

Меъёрий-сўров ахборотини олиб боришни таъминловчи ахборот

ҲОКИМ ЁРДАМЧИСИ ФАОЛИЯТИНИ “ОНЛАЙН МАҲАЛЛА” ПЛАТФОРМАСИ ОРҚАЛИ ТАШКИЛ ЭТИШ

Мақсад: Аҳолини ортиқча сарсон қилмасдан **“Маҳалладан чиқмай туриб барча хизматлардан фойдаланиш”** тамойили асосида давлат томонидан кўрсатиладиган хизматларни тақдим этилишига имкон яратиш

Фаолиятни ташкил этиш босқичлари

1

Ҳоким ёрдамчилари **планшет** билан таъминланади

2

“Онлайн маҳалла” **платформаси** яратилади

3

барча Ҳоким ёрдамчилари **ўқитилади**

4

уларнинг фаолияти мониторинг қилинади ва меҳнати доимий **рағбатлантириб** борилади

“Онлайн маҳалла” платформаси орқали хизмат кўрсатишнинг афзалликлари

Мурожаат шакллари

Мобил телефондан махсус илова ёки СМС орқали

Ҳоким ёрдамчисига мурожаат қилиш орқали

Давлат хизматлари марказига бориб мурожаат этиш орқали

Эришиладиган натижалар

1.

Бюрократия ва оврагарчиликнинг олди олинади

2.

Ортиқча вақт сарфи ва харажатлар тежалани

3.

Давлат хизматларини кўрсатишнинг шаффофлиги таъминланади

“Онлайн маҳалла” платформасининг интеграция қилиниши

Молия вазирлиги

Ижтимоий ҳимоя ягона реестридан маҳалладаги эҳтиёжманд аҳоли рўйхати шакллантирилади

Марказий банк

oila.kredit.uz платформаси орқали кредит ажратиш ва товарларни етказиб бериш тўлиқ автоматлаштирилади

“Онлайн маҳалла” платформаси

Давлат хизматлари маркази

Маҳаллада давлат рўйхатидан ўтиб фаолият юритаётган тадбиркорлик субъектлари ҳисоби юритилади

Савдо-саноат палатаси

yoshlar@chamber.uz платформаси орқали ёшларни тадбиркорликка ўқитиш, “1+1” тамойили орқали бириктириш ҳисоби юритилади

“Темир”, “Аёллар” ва “Ёшлар” дафтари

saxovat.argos.uz (темир дафтар), **baza.RMK.uz** (аёллар дафтари) ва **ёшлар дафтари**га киритилган аҳоли вакиллари ҳисоби юритилади

Давлат солиқ қўмитаси

abkm.mehnat.uz платформаси орқали ўзини-ўз банд қилган фуқаролар ҳисоби юритилади

Бандлик вазирлиги

abkm.mehnat.uz

ЭЛЕКТРОТЕХНИКА

СОҲАСИДА ЯНГИ ЗАХИРАЛАРНИ САФАРБАР ҚИЛИШ БЎЙИЧА УСТУВОР ВАЗИФАЛАР*

ЙИЛ ЯКУНИГА ҚАДАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАЖМИ КАМИДА 20% ГА ОШИРИЛАДИ.

ЖОРИЙ ЙИЛДА ИШГА ТУШИРИЛИШИ РЕЖАЛАШТИРИЛГАН

250 МЛН. ДОЛЛАРЛИК | **86** ТА ЛОЙИХАГА КЎШИМЧА > **1,5** МЛРД. ДОЛЛАРЛИК ЯНГИ ЛОЙИХАЛАР РЎЙХАТИ ШАКЛЛАНТИРИЛАДИ.

МИСНИ ҚАЙТА ИШЛАШ ҲАЖМИНИ ЖОРИЙ ЙИЛДА 37% ДАН 50% ГА:

2026 > **70%** ГА
ЙИЛДА ЕТКАЗИШ,

БУНИНГ УЧУН:

Оҳангарон туманидаги янги мис кластерида **168** млн. долларлик **12** та лойиҳа доирасида яна **90** минг тонна мисни қайта ишлайдиган қувватлар яратиш режалаштирилган.

МУҚОБИЛ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ ЛОЙИХАЛАРИ ДОИРАСИДА:

Хонадонларга муқобил энергияда ишлайдиган сув иситиш тизимини ўрнатиш харажатлари 30% гача қоплаб берилади;

Боғча, мактаб, касалхона ва бошқа ижтимоий объектларда муқобил энергияда ишлайдиган сув иситиш тизимларини, кўчаларда эса, қуёш энергиясида ёритиш мосламаларини ўрнатиш бўйича алоҳида дастур қабул қилинади.

БУ МАҚСАДЛАРГА ҲАР ЙИЛИ КАМИДА **100** МЛРД. СЎМ ЙЎНАЛТИРИЛАДИ.

СОҲАДА ЭКСПОРТ ҲАЖМИ

2023 йилда **1** МЛРД. ДОЛЛАРГА ЕТКАЗИЛАДИ.

Тайёр маҳсулот экспортини кенгайтириш учун Электротехника жамғармасига 20 млрд. сўм ажратилади.

ИЧКИ БОЗОРГА СИФАТСИЗ ВА НОҚОНУНИЙ ЭЛЕКТРОТЕХНИКА МАҲСУЛОТЛАРИ КИРИБ КЕЛИШИНING ОЛДИНИ ОЛИШ МАҚСАДИДА:

Эски трансформаторлар импортига чек қўйилади;

Маиший техникалар маркировкаси тизимини жорий этиш қатъий назоратга олинади.

Электротехника тармоғида R&D ("изланиш ва ривожлантириш") бўйича алоҳида дастур амалга оширилади.

БУНДА ТАРМОҚ КОРХОНАЛАРИ БИЛАН ЙИЛ ЯКУНИГА ҚАДАР:

"Электроаппарат" (муқобил энергетика ва кучланиш ускуналари бўйича изланишлар), "Технопарк" (мураккаб қолиплар), "Артел" (маиший техника янги моделлари), "Ўзкабель" (янги изоляция материаллари ва кабель) негизида 4 та R&D маркази ташкил этилади;

Ушбу марказларга малакали хорижий ва маҳаллий мутахассислар жалб қилинади;

Марказлар учун Инновация жамғармасидан 10 млрд. сўм грантлар ажратилади.

R&D МАРКАЗЛАРИНИ ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ УЧУН УЧ ЙИЛ МУДДАТГА:

Мол-мулк ва ер солиқлари бўйича ҳисобланган сумманинг 1% ини тўлаш;

Ижтимоий солиқ ставкасини 1% миқдорида белгилаш чоралари кўрилади.

@Press_Secretary_Uz

*06.05.2022 йилдаги электротехника тармоғида фойдаланилмаётган имкониятлар ва янги захираларни сафарбар қилиш бўйича устувор вазифаларга бағишланган йиғилиш юзасидан

8-Май 2022 йил
Президент Шавкат
Мирзиёев раислигида
бўлиб ўтган йиғилишда
электротехника соҳасида
янги захираларни
сафарбар қилиш бўйича
устувор вазифалар
белгиланди.

Тошкент вилоятида ёнғинларни автоматик тарзда пайқайдиган биринчи камера ўрнатилди. Камера ёнғин каби хавфли вазиятларни аниқлаш ва реал вақтда сигнални ишга тушириш имконига эга.

Бу технология ёнғин каби хавфли вазиятларни эрта босқичда юқори аниқлик билан аниқлаш ва реал вақтда сигнални ишга тушириш имконини беради. Камера назорат қилинадиган ҳудуддаги вазиятни кузатиб боради ва ёнғинни келтириб чиқарадиган иссиқ ҳароратни пайқайди.

Камера параметрлар меъёрдан ошиб кетганини аниқласа, у автоматик равишда қутқарув хизматларини хабардор қилади. Бу ҳам маъмурий, ҳам турар жой объектларини, шунингдек, туризм ҳудудларини самарали ҳимоя қилишга ёрдам беради.

Рақамли гигант корхоналар:

Apple, Facebook, Amazon, Google, Microsoft,
Alibaba, Uber, Google Search, Marketplase, Ebay .... :

Капитализацияси 0,5 дан 2 трлн. дол.

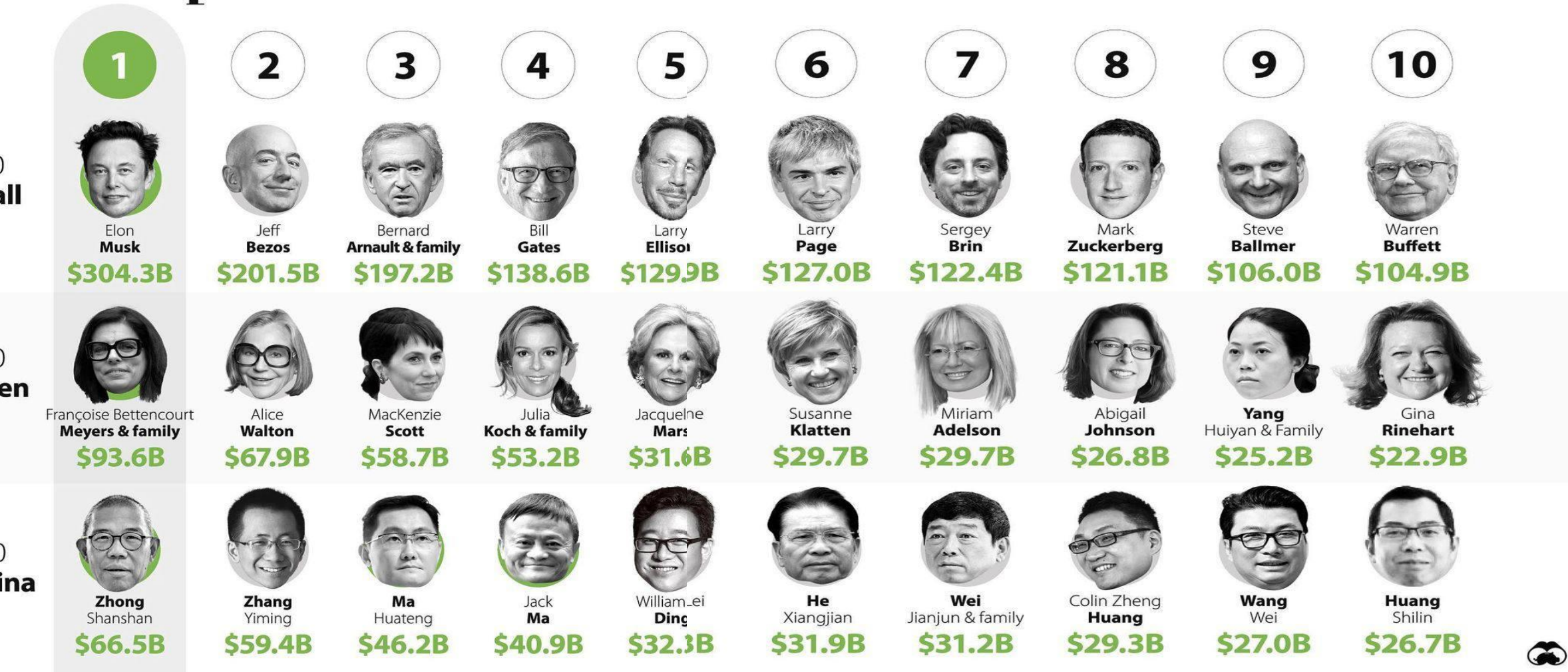
ЎРТАЧА ИШ ҲАҚИ ЙИЛИГА

50-150 минг. дол.

ГЛОБАЛЬ РАҚАМЛИ РЕНЕССАНС

Best People in the World in 2021

Net worths as of November 8, 2021
Sources: New York Times, Forbes (2020), CNN, Newzoo, Financial Times, Bloomberg

2023 йил охиригача Қозоғистон қишлоқларига «Илон Маскнинг интернеті» келади.2023 йилда OneWeb, SpaceX ва SES сунъий йўлдошли интернетни Қозоғистон бозорига олиб кириши мумкин, деб хабар беради Рақамли ривожланиш, инновациялар ва аэрокосмик саноати вазири Бағдат Мусин

Крупнейшие компании мира в 2020 году

ТОП-100 по рыночной капитализации*

2019год \$ 799 млрд

2019год \$ 810 млрд

2019г. Tencent -\$408

2019г. Alibaba-\$545

Дунёнинг етакчи компаниялари капитализацияси

Корпорация	2016	2019	2020	2022
Apple	582 млн.	799 млн.	1.9 трлн.	2.9 трлн.
Amazon	364 млн.	782 млн.	1.5 трлн.	1.6 трлн.
Microsoft	452 млн.	810 млн.	1.5 трлн.	1.7 трлн.
Facebook	359 млн.	476 млн.	711 млн.	757 млн.
Alibaba	266 млн.	545 млн.	729 млн.	620 млн.

Рақамли ренесанс босқичлари

2025 йилда мутахассисларга бўладиган талаб

- 1. Маълумотлар аналитиги ва олимлар**
- 2. Сунъий интеллект ва машинали ўқиш**
- 3. (Big data) ва аналитика**
- 4. Рақамли маркетинг**
- 5. Жараенларни автоматлаштириш**
- 6. Рақамли бизнес**
- 7. Рақамли трансформация**
- 8. АХБОРОТ ХАВФСИЗЛИГИ**
- 9. Дастурчилар**
- 10. Интернет буюмлар (Internet of Things)**
- 11. Блокчейн технологиялар**

Блокчейндан илмий тадқиқотлар натижаларини кузатиш учун фойдаланиш мумкин (1-факт)

Scientific American журналі маълумотларига кўра, ҳар йили 2.5 миллионта илмий ишлар чоп этилади. Кўпинча муаллифларга натижаларни текшириш қийинчилик туғдириши мумкин.

Блокчейн ушбу вазиятда ёрдамга келади. Scientific American қуйидагича ёзади:

“Блокчейн маълумотларни нашр этиш ва тасдиқлашни сезиларли даражада соддалаштиради ва тезлаштиради - тажрибалар натижаларини ўзгартириш ёки сохталаштиришнинг иложи бўлмайди”.

2024 йилга келиб блокчейн технологиялар бозори \$60 млрдга етади (2-факт)

- 2017 йилда блокчейнга асосланган технологиялар бозори 708 миллион долларни ташкил қилар эди. Прогнозларга кўра, 2024 йилга келиб уларнинг умумий ҳажми \$60.7 млрдни ташкил этади. Бундай ўсишнинг асосий қисми молиявий хизматлар бозорига тўғри келади.

Айрим технокомпаниялар аллақачон блокчейнни сотишдан даромад олмоқда (3-факт)

- Американинг NVIDIA ҳамда AMD (Advanced Micro Devices) ширкатлари томонидан тақдим этилаётган график карталар криптовалюталар ишлаб чиқиш ва блокчейн билан ишлаш имконини беради. Яқинда NVIDIA раҳбари Хуан Женсюннинг CNBC'га айтишича, технология тубдан янги шаклга ўтмоқда ва у биз билан узоқ вақт қолади.

Блокчейн медиа бозордаги шаффофликни оширади (4-факт)

Salon Media Group реклама учун шартномалар ва тегишли тўловларни қайд этиш учун блокчейн технологиясига асосланган реестрдан фойдаланмоқда. Ўз навбатида Unilever корпорацияси АҚШда реклама майдонларни сотиб олиш ва унинг транзаксияларини кузатишда IBMнинг блокчейн технологиясидан фойдаланмоқда.

Технология ёрдамида электр таъминотлар тармоғини бошқариш мумкин (5-факт)

Блокчейн электр энергия истеъмолчилари ва уни етказиб берувчилари ўртасидаги ўзаро боғлиқликни замонавийлаштириш имконини беради. Маълумотлар автоматик тарзда ягона реестрда сақланади.

Блокчейн транспорт саноатини тубдан ўзгартириши мумкин(6-факт)

Дунё бўйлаб минглаб юкларни ташиш устидан назорат компаниялар учун жиддий муаммо ҳисобланади. Блокчейн ушбу жараённи ҳужжатлар айланишини электрон шаклга ўтказиш орқали соддалаштириши мумкин. Bloomberg'нинг яқинда чоп этилган мақоласида айтилишича, 1960-йилларда контейнерлар ўлчамларининг стандартлаштирилиши соҳада инқилобни амалга оширган. Агар блокчейн логистикани ҳақиқатдан соддалаштирса, бутун дунё бўйлаб товарлар арзонлашади.

Технологиядан радиочастоталарни бошқаришда фойдаланиш мумкин (7-факт)

Ҳозирги кунда АҚШда тижорий радиостансиялар учун чекланган частота диапазони мавжуд. Унинг баъзи тармоқлари умумий уяли алоқа учун ишлатилади, бошқалари ҳукумат ташкилотлари фойдаланиши учун, учинчи хиллари эса WiFi каби технологиялар учун мўлжалланган. Блокчейн радиочастоталарни бошқариш ва талаб ҳажмига қараб диапазонларни тақсимлашга имкон беради.

Рақамли паспортлар блокчейнда ишлайди (8-факт)

- ▶ Дунё бўйлаб миллиардлаб одамлар ўзларининг шахсини тасдиқлашга [ҳужжат билан] қийналишади. Microsoft буни ўзгартиришни хоҳлайди. Айти пайтда компания марказлаштирилмаган рақамли идентификация тизимини ишлаб чиқмоқда. Тизим ҳар бир инсонга уникал рақам беради. У банк хизматларидан фойдаланишда, соғлиқни сақлашда ва ҳатто дунё бўйлаб саёҳат қилишда ишлатилиши мумкин.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Цифровая трансформация бизнеса: Изменение бизнес-модели для организации нового поколения / Питер Вайл, Стефани Ворнер ; Пер. с англ. — М. : Альпина Паблишер, 2019. — 257 с.
2. Хакимов З.А., Шарифхужаев У.У. Интерактив ва рақамли маркетинг. Ўқув қўлланма. -Т.: “Иқтисодиёт”, 2019 – 270 б.
3. Акаев А.А., Кенжабаев А.Т., Илхамова Ё.С., Жуманиёзова М.Ю. Иқтисодиётда ахборот комплекслари ва технологиялари. Дарслик.Т.-“Фан ва технология”. 2019.- 510 бет.
4. Кенжабаев А.Т., Икрамов М.М., Алланазаров А.А.. Ахборот-коммуникация технологиялари. Ўқув-қўлланма.Т.-“O‘zbekitson faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti”. 2017.- 408 бет.
5. Лapidус Л. Цифровая экономика. Управление электронным бизнесом и электронной коммерцией. Учебник. М.: ИНФРА-М, 2019.- 348 стр.
6. Гулямов С.С., Кенжабаев А.Т., Рясова С.Е., Якубов У.К., М.Ю. Джуманиязова. Компьютерные информационные технологии. Учебник. Т.: 2021.- 435 стр.

Эътиборларингиз учун рахмат!